

Sara Lidman: Anförande i Oslo med anledning av PRR:s årsdag.

Talare
Sara Lidman
Författare

Datum
10 december 1973

Plats
Oslo

Omständigheter

Anförande i Oslo med anledning av PRR:s årsdag.

Manuskript från Sara Lidman-arkivet i Umeå, renskrivet och ändrat i enlighet med författarens eget korrektur av Svenska tals redaktör.

1 Kamrater,

Om någon människa uppfinner något som är till gagn för hela mänskligheten så är hon sannerligen värd lov och pris! Vilket jubel! Vilka danser måste inte den ha
5 hedrats med som tände den första elden! – särskilt om det var en kall vinterkväll som denna.

Och han som satte det första hjulet i rullning – nog fick han tidernas blomsterkrans i lön. Men ingen tog monopol på de första stora uppfinningarna
10 – de blev genast allmän egendom – till nytta för alla.

För vår tids uppfinnare, i vår del av världen, är det av underordnad betydelse om upptäckten är nyttig eller inte. Huvudsaken är att konstruktören kan ta patent och bli rik.

15 Alfred Nobel uppfann dynamiten och startade en rad fabriker. Vid hans död hade tusentals människor arbetat så många timmar gratis på dessa fabriker att Nobel efterlämnade en förmögenhet på trettioen miljoner kronor.

20 Tänkte hon då till sist på de utslitna arbetare som svettats ihop detta kapital? Eller våndades han vid tanken på de andra plågor som dynamiten skulle vålla mänskligheten? Alltnog – i sitt testamente bestämde Nobel att förmögenhetens avkastning varje år skulle tilldelas de personer som gjort mänskligheten den största nyttan! Så uppstod de ärevördiga Nobelprisen.

25

Men vem skänker egentligen dessa miljoner kronor som utdelas varje år i Nobels namn? Naturligtvis fortfarande de arbetare som är anställda vid de olika företag där Nobels kapital är placerat. Varje dag ansträngs tusentals arbetare några timmar extra för att skapa den profit, ge den vinst som kallas aktie-utdelning och som blir den summa pengar Nobelstiftelsen kan dela ut varje år.

Och så tillvida skiljer sig dessa pris-pengar inte från vilken aktieutdelning som helst: de tas ifrån arbetarna utan deras hörande.

Och eftersom arbetarna i de flesta andra fall aldrig har möjlighet att bestämma hur vinsten av deras arbete skall användas – så är man också ganska likgiltig för de här nobel-prisen. Man ser det som en angelägenhet "furstar emellan" – och rycker på axlarna. Och dock kamrater – inte nog med att det är det arbetande folkets pengar som här delas ut. Vid högtidligheterna i Stockholm och här i Oslo kommer man åter att läsa Nobels ord om "de personer som under året gjort mänskligheten den största nytta."

Så sant vi hör till mänskligheten är det i vårt namn, av omsorg om oss, man hyllar några personer.

KAMRATER SÅ SANT VI UTGÖR EN DEL AV DEN LEVANDE
MÄNSKLIGHETEN PROTESTERAR VI EMOT ATT MAN TILL
MÄNSKLIGHETENS VÄLGÖRARE UTNÄMNER EN
FOLKMÖRDARE SOM HENRY KISSINGER.

Kamrater – i denna stund lider människor i Vietnam outhärliga kval av splitter som vandrar i kroppen efter fragmentationsbomber de träffats av för flera år sedan. Kissinger sände denna smärta in i Vietnams kropp.

I denna stund får något barn i Vietnam foten avsliten därför att en osynlig trampmina ligger där i gräset. Miljoner sådana trampminor ligger överallt på Vietnams jord i väntan på mänskofötter att sönderslita. Kissinger sände dit dessa amputerande minor. I Södra Vietnam sitter miljoner människor i koncentrationsläger. Kissinger lät bomba ut dem från deras hem och förgiftade deras åkrar. Enligt Parisavtalet skulle dessa flyktingar få återvända till sina hemtrakter. Men ett Kissinger-löfte är ingenting värt, alltså kvarhålls dessa människor med våld i lägren. Flyktingarna ingår i den amerikanska planen "forced urbanisation" – att med bomber skapa en slumbefolkning som ska vara

framtiden rekryteringsunderlag dels för Saigon-armén och dels för de multinationella bolag som räknar med att etablera sig i Vietnam.

70 Här sitter västerlandets etablerade överklass och utnämner Kissinger till den store fredsmäklarens. Denne Kissinger – som efter att ha godkänt ett fredsavtal med Le Duc The släpper lös en bombstorm utan like över Hanoi – och som säger att det var för att påskynda fredsförhandlingarna. Denne Kissinger, USAs utrikesminister, som fortsätter kriget i södra Vietnam med hjälp av den quislingen Thieu. Denne Kissinger som är en av skickligaste hjärnorna bakom
75 de rikas fred, en fred som bara betyder rätten att plundra alla folk. Kissingers fred – det är skyldigheten för länder som Vietnam, Chile och Brasilien att gratis lämna ifrån sig naturrikedomar och arbetskraft – och om de vägrar ska de dränkas i napalm.

80 Och en sådan utpressare och lögnare, en sådan rånmördare skulle vi hylla som mänsklighetens välgörare!!

Vi betygar härmed vår djupa vrede och avsky för Mr Kissinger som tillsammans med USAs ledande skikt gjort mänskligheten den största skada.

85 Låt oss återgå ett ögonblick till Paris-avtalet. Enligt detta skulle USA avlägsna alla sina militära styrkor från Vietnam och upphöra med all inblandning i Vietnams angelägenheter. Men USA överlämnade oerhörda mängder bombplan och ammunition och lämnade kvar tio tusen militärer omklädda till
90 civila. I dessa dagar har USA i hemlighet samt ytterligare 14 000 militärer så att USA-kommandot i Sydvietnam omfattar 24 000 man. Dessa tjänstgör som rådgivare i Saigons försvarsministerium, som rådgivare till olika militärförband som rådgivare till polisen, till SÄPO, till efterspaning och förhör av misstänkta anhängare till FNL och den tredje kraften. Kort sagt samma metoder som USA
95 använde 1954 efter Geneve-avtalet när man byggde upp diktaturen Diem – dessa samma metoder används idag för att göra Sydvietnam till en koloni åt Förenta Staterna.

Det finns en skillnad: USA hade inte undertecknat Geneve-avtalet. Men
100 Parisavtalet har de undertecknat – och inför världen är Kissinger så stolt över det att han tar emot ett Nobelpris för det. Alltså ska vi tro att han står för det, att han tar det på allvar! Men i Sydvietnam är Parisavtalet förbjuden läsning, om någon sprider en avskrift av det eller berättar om deras innehåll så blir han

105 häktad som FNL-sympatisör och han blir förhörd enligt konstens alla regler av en amerikansk rådgivare. Så går det om folk i den amerikanska delen av Vietnam läser vad Kissinger lovat.

Men det är ju inte bara i Saigonområdet man gör allt för att tysta ned
110 Parisavtalet – eller rättare sagt innehållet i Parisavtalet. Nobelpriset framstår som ett gigantiskt försök att sätta punkt för Vietnam-epoken i världsoinionen. Man hör snälla och dumma kommentarer i den här stilen: "ja Vietnam ... det var ett tragiskt misstag, meget beklageligt – men Kissinger och Le Duc Tho det var da to greije karler som fick slut på eländet så vi kan få fred för Vietnam och kan
115 få snakke om noe ant"

Kamrater – denna inbjudan till likgiltighet och tystnad den avvisar vi. Vår vaksamhet behövs mer än någonsin –

120 Låt oss påminna om ett rykande aktuellt skäl för USA att fortsätta sin ockupation av Sydvietnam. OLJAN. I slutet av sexti-talet blev det känt att enorma oljefyndigheter fanns runt Indokinas kuster. Quislingen Thieu har delat ut sökningsområden till fem stora amerikanska olje-selskaper – han har stiftat en särskild oljelag som praktiskt taget skänker bort oljan gratis. Men
125 naturligtvis: för att Thieu ska kunna ge sådana gåvor till det rika USA så måste den lille gangstern få USAs hjälp att fånga och döda de vietnameser som inte vill skänka bort landets råstoffer – utan som vill använda dem till att förbättra folkets liv i Vietnam.

130 Nu får den rika världen mindre olja från arabländerna. Måntro de 24 000 amerikanska rådgivarna till Saigon-området inte har ett samband med behovet av olja. Vad tror ni?

Vi som valt sida i kampen mellan de rika och världens bestulna – lika stark som
135 vår avsky är för Kissinger och allt det han står för – lika innerlig är vår beundran och tacksamhet mot Le Duc Tho från Demokratiska Republiken Vietnam. Le Duc Tho är en hjälte, en värdig talesman för ett hjältemodigt folk. Men hur gärna vi än skulle vilja se Le Duc Tho alla dagar – kan vi inte nog prisa honom för att han just idag icke är til stede i Nobels Skandinavien, Le Duc Thos
140 frånvaro gör att Vietnam, det fina stolta Vietnam idag kommer vårt hjärta närmare än någonsin.

145 Vi känner att i vår tid har ingenting varit till större gagn för hela mänskligheten än Vietnams motstånd mot angriparen USA.

Le Duc Tho svarade Nobel-kommittén att " den dag då vårt folk åtnjuter verklig fred" den dagen skulle han ta frågan om fredspriset under omprövning. Le Duc Tho vill återupprätta innebörden i ordet fred. En äkta fred betyder 150 nationell självständighet. Men det betyder också frihet från hunger, det betyder jämlikhet och broderskap.

När fullständig fred uppnåtts ...

155 Vad de rika menar med fred det är när de fattiga låter sig utplundras och förnedras utan att göra motstånd. Vietnams folk kommer aldrig att godkänna denna, de rikas definition på fred. Den är mänskofientlig. Den är en skam. Ho Chi Minhs underbara ord "Vi äro fast beslutna att icke låta oss förvandla till slavar" – denna människosyn, detta beslut har gett vietnameserna oanade 160 krafter. Men de har också väckt den samtida mänskligheten. Miljoner människor som lever i slaveri på alla kontinenter – de har fått mod och hopp genom Vietnams strålande föredöme. Se Braziliens plågade befolkning – för dem betyder Vietnams motstånd och seger ett större stöd i deras egen befrielse än vad någon biskop kan ge dem – han må vara aldrig 165 så kärleksfull.

Låt oss till sist erinra om en siffra – en enda – USA har under sitt krig fällt sju ton bomber per person i Vietnams båda zoner. Det säger något om den vansinniga fruktan som USAs ledare känner för Vietnams folk – som exempel 170 för mänskligheten i övrigt. Ofta har vi anat att inte bara Vietnams framtid utan att allas vår framtid berott av deras uthållighet. Ja att vietnameserna burit hela världen på sina späda axlar. De har känt mänsklighetens beundran och tacksamhet – men har de också fått det stöd från samtiden som de behövt? Långt ifrån tillräckligt. 175 Och nu när USAs propaganda gör allt för att få oss att glömma Vietnam – nu är det viktigare än någonsin att vi tar nya tag! Kamrater vi får inte upphöra med vår kamp för Vietnams rätt. Vi måste mera energiskt kräva de politiska fångarnas frigivande i södra Vietnam. Vi måste ge mera ekonomiskt stöd till DRV och PBR, Vi måste förmå Skandinavien regeringar att diplomatiskt 180 erkänna folkets regering i Sydvietnam PRR.

Vi får inte överge Vietnam före den slutliga befrielsen.

185 Kamrater låt oss påskynda den dagen när herrar Nixon och Kissinger inte längre
har någon talan i någon del av Vietnam. Påskynda den dag när verklig fred och
rättvisa råder i Vietnam – så att Le Duc Tho kan komma till Oslo och taga emot
det arbetande folkets hyllning och pris för den oerhörda nytta han gjort
männskligheten! Leve Le Duc Tho! Leve Vietnams folk!

190

Taggar

1970-tal, 1973, FNL-rörelsen, Fredsrörelsen, Kvinna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/sara-lidman-anforande-i-oslo-med-anledning-av-prr-s-arsdag>

195

200

205

210

215

220